

Kapitola

hlavního chrámu Páně sv. Víta

u Praze

za času

sv. Jana Nepomuckého.

Od

Wáclawa Pessiny,

Kanovníka na hradě Pražském abd. abd.

Nákladem Dědictví svatého Jana Nepomuckého.

Cena 3 kr. na střžbe.

U Praze, 1910.

U knížecí arcibiskupské knihtiskárny u Wáclawa Špinky.

Uvedení w známost wšech mužů, kteří se sw. Janem Nepomuckým w Pražské kapitole byli, gístě wšem ctitelům Swatojanským nemálo bude witané: ano může se říci, že každý nad tím potěšen bude, do-
wědět se gmen těch, kterým osud přál s swatým pa-
tronem nassim w kanovníckém spolku býti.

Wypsal gsem wědomost tuto ze wzácného ruko-
pisu Jana Michala Warlicha z Bubny, bývalého kan-
clíře a archiváře wysoce důstojné wždy wěrné kapi-
toly, pak děkana a generálnjho vikáře, který 1789 ku-
slosem neb strážným chrámu Páně sw. Wita učiněn,
gať z rukopisůw wzácného kapitolnjho archivu, gegž
zcela byl uspořádal, tať též z mnoha tiskem na swět-
lo wydaných kněh, wšech biskupů, arcibiskupů a ka-
novníků, od času prwnjho pražského biskupa Ditma-
ra, r. 973, w nepřetržené poslaupnosti, až do wěku
swého sestawil. Rukopis ten wede následugicj nápis:
Canon, seu cathalogus, aut album Capituli Eccle-
siae primum collegiatae, demum cathedralis, po-
stremum Metropolitanae Pragensis conscriptum
Anno 1789.

Použil pak gsem spolu tať Walbinowa spisu
Vita Arnesti, Bedowského, Hammerschmida, Paprocké-
ho, Pessiny, Pubičky, pak Schallera a Weleslawina,

a několika rukopisů rodiny svobodných pánů Malowců.

Až do času Karla IV., do roku 1346 záležela kapitola pražská obyčejně jen z probosťta, děkana, arcijahna, školaštika a dvou gestě kanovníků. Karel IV. jí ale na 36 rozmnožil, kteří ale nikdy všichni residentními nebyli, nýbrž na skutečné, neb při chrámu Páně v Praze obývající, pak prébendátní, na farách gestě žigici, na poloprébendátní, na kanovníky cum spe obtinendae prae bendae, a na čestné kanovníky bez vsí prébendy, (kteří snad s oněmi cum spe prae bendae gebni a titiž byli), se dělili.

Uvádím poslaupnost všech 40, příkládaje i roč vstaupení gích do kapitolu, a pak roč gích úmrtí. Ale i tu pozorovati musíme, že všech těch 40 se svatým Janem nagednau nežilo: nýbrž, že se gich od geho vymolení až do geho svatomučednické smrti (tedy od roku 1375 až do roku 1383, během 8mi let), co gich z geho spolukanovníků vymřelo, a na gich místo zase nastaupilo, 40 počítá. *)

*) Paměti hodno jest doměděti se, gať duchovní aukady Karel IV. při tomto chrámu Páně byl zamědl. Sjblil tu: Arcibiskup, probost, kapitolní děkan, arcijahen, a školaštik; tito čtyři v důstojnosti prelátští; světější biskup a kaplanové svatyně; 36 kanovníků, 24 residentů, kteří spolu wenkowni fary drželi, 6 probostů kolegiálních kostelů, 6 titulárních probostů, 9 arcijahnů, 2 kanovníci krále a královny, kustod kostela, strážní a podstrážní hrobu sv. Václava, strážní a podstrážní svat. Moštěcha, sakrista, 12 installovaných vikaristů, 34 vikaristů prelátských a kanovníckých, 52 altaristů k čtení mši svatých při 50 oltářích, dohlizitel staveb, dva divisorové kanovníckých porcí, vrchní dohlizitel kapitolních statků, 2 kazatelové, 4 proweblníci, 24 mansionářů, a sice 12 kněží, 6 jahů a 6 pobjahnů, 24 pěwců

Dřívě ale, nežli kapitolu oněch čtyřiceti kanovníků uvedu, za slušné a řádné uznávám, abych také těch tří arcibiskupů, gmenoval, pod kterými svatý Jan na kněžství byl vysvěcen, do kapitolu wyvolen, a mučednictvím oslaven.

Krátký životopis gích gest následující:

I. Arnost z Pardubic a ze Skáry, pokrevní svobodných pánů Malowců, pocházel z urozených rodů slavné pověsti, kterým město Český Brod, a od něho s Kunětickau horau, až ku Glaciu mnoho statků přináleželo. Dtec geho, miláček při dvoře královském Karla IV., učiněn byl nejvyšším ředitelem w Glaciu, kterýžto, gaž Balbin uvádí, u sv. Víta w Praze zakristii a menš po sobě čtyři kaple na svůj náklad wystavěl, a protož i u císaře u veliké milosti

sv. žalmů, 4 tábny z farní službě, 24 kněží na gastaupení nepřítomných; 30 konfantů, čili pěvců hodinek neyblahosl. Panny Marie, mistr konfantů, 4 rektori a 4 vikaristé kapitolních statků (kterých se tenkrát we wšech oddělech na 280 počtalo, nyní ale gích gen čtyř požůstávů), 4 kapelníci, 2 ministranti, warhaně se svými příručními, 2 řaditelní, 4 světlonosíci, 2 zvoníci se svými příručními, 1 magister písma swatého, 1 školní učitel, 1 školní zpěvák, 1 školní bohlížitel, 12 hudebníků a zpěváků, 1 kapitolní syndikus, a 1 weřegní notář. Z toho lze poznati, gaž sláva a welebnost se tehdaž w královském, arcibiskupském chrámu Páně Pražském držela; gaž wraucně byl zde Bůh weleben, a gaž horlivě zde uctěni Swatí geho. Neb zde žalmý po wšech hodinách, nepřetrženě, we dne w noci, ob střídajícího se duchowenstwa slavně zpívány byly. — Bylotě tenkrát na 380 kněží piwelebný chrám Páně tento obsluhující; kde gích nyní gen 30 požůstávů. Kostel nynější byl gen presbyterium pro ono kněžstvo. D dvě křtiny měl gestě bále pro lib starců bůti; což smrti Karloswau, a brzo na to wypuklými husitskými rozbrogí přetrženo bylo. Kůž se toho dostawení brzký měl počá. — Což tím více dauřati se dá, kdež w nynějších časích w Praze taž přestawné věci se robnílagi.

stál. Kde se právě Arnolt narobil, newi se gisté; někteří saubí, že u Českého Brodu w zámku Hostině, neb na zámku Skarech blíž Hostina, ginsti že něco dále od Brodu w zámku Chotúnském, (w kterém místě i swatý Prokop se narobil), a to sice ke konci třináctého století. Byltě prý žrůstu vysokého a přemelní spanilého; mravů wysoce vzdělaných, přeusslechtilych; lžbezů, a we všem počínání milostivů. Od mladosti newmňš pobožnů a zvláštní ctitel Rodičky Boží. První literní cwičení měl we škole Česko-brodské. Malé latinské školy studowal w Oladcu, dále u Benediktinů w Braunowě, pať vysoké školy w Praze. K wyššímu vzdělání odebral se do Wlach, a tam dříve w Bononii, pať w Padui vysoké školy nawštěmowal; posléze i do Říma se odebral. Po několikeré při papežském dworu w Aviñonu, we Francouzích se zdržuge, přigal tať lepě mravů, že se gať u papežského dwora, tať u dwora Králowského w Praze miláčkem stal. Od Jana IV. pána z Dražic, biskupa pražského na kněžstwí poswěcen, brzy za Kanowníka zvolen. Co kazatel, byl nad mjru wýmlywnů, a proto od Krále i od lidu newmňš milowanů. Wi se, že před Karlem IV. řákal o těchto věcech: a) „Gať Bůh dobré Krále chrání, glé pať pomstí. b) Králowstwí že Bůh rozdává, zase ale i taťe odgjmá. c) Že Bůh Krále i nesnázemi žlauffí.“

Brzo byl za kapitolního děkana wnmolen, a giž r. 1343, na žádost Karla IV. u papežského dworu w

Abiřonu, na biskupstvoj posvěcen; toť pať na to ob Urbana V. dle žádosťi královny, za prvního arcibiskupa Pražského gmenován. W den své arcibiskupské intronizaci položil s králem Janem Lucemburským, a synem jeho markhrabim moravským, brzy na to císařem římským a králem českým Karlem IV., základni lámeu nynějši nádherné stavby chrámu Páně swatého Víta, ku kterémuž 8000 marek stříbra přispěl; pro kteréžto zásluhy Karel IV. w klenutí chodby před kaplí sv. Anny, na věčnou památku znať Pardubičích a Malowců, půl bílého koně w modrém poli, povýšiti dal, a gemu nad vše, město Píjbram s 45 vesnicemi k užívání vykázal, kdež Arnost hornictvoj velice pozdvihl. Držel sněm na zlepšení práv a mravů Duchovenstva, dal své kapitole pražské maudrá statuta, a kázal w 13 knihách sepsati libros erectionum všech kostelůw, klášterůw, far a oltářůw w Čechách, které knihy na neyveš gsau důležité, významné, a před každým právem všedku wjru magj. Děkana Rožmasa kroniku českau dal několikráte bedlivě opřati; ktera kapitola 1783 tiskem vydala.

W Gladu založil probosťstvoj; gať mile kostel sw. Víta u Dominikánů w Praze dostavěl, obnowil na Sadské, w Jaroměři, w Rokycanech a w Gladu kláštery. W Českém Brodě, w Píjbrami, w Libáni spitaly pro chudé zřídil. Na sw. Hoře, r. 1198 od Pánů Malowců ke cti Rodičky Boží wystavěný kosteliceť u veliký chrám Páně přestavěl. Tamní malá já-

zračná socha ob něho prů gest řezaná. Založil arcibiskupskou knihovnu. Města smá, Český Brod, Kaudnici a Týn Horšův ždmi obehnal. Denně 12 chudým oběd poskytoval. U Papeže vygebnał, by Karel IV. za císaře zvolen, pať za krále českého potvrzen byl. Dbržel práwo císaře a krále korunowati.

Na universi Karlem žřizenau, přemnoho obětowal, proto pro swau osobu kancljřem a ochráncem studií od něho zvolen a titulem knížecím poctěn byl. Pro chudé studenty platil zvláštní učitele, nať stateť Blatný blíž Prahy obkázal. Sektu mršťačů z wlasti wypuďil; mučidlo, (žhawým kotljčkem žkaušseti newinnost obžalowaného, což Břetislaw I. r. 1040 zawedl), za Karla IV. zrušil. Pánwici tu we ždi kaple sw. Wácława dořawáde widěti gest. Pokuty na chudé obracel. Zamežil zasnaubením Karla IV. s Alžbětau Štětinskau hrozici krutau wálku. R. 1338 do Litwy, na obrácení tamního lidu na wjru křesťanskau, se odebral. W čas moru 1359 o lid swůg milostně pečowal a se postaral. Do zpěwní Moráte, které se po králowéhradecké, dylem i litoměřické a buděgowické diecesi po 500 let drži, w Praze ale před několička 150ti lety ochabowati počalo, (gež gsme ale před třemi lety w kapli sw. Wogtěcha zase obnowili), pať i tať Salve Regina w českém gazyku, gať Králowéhradecký biskupský kostel ge dořawáde zpjwá, Arnost w Praze zawedl; a tať se i oblíbená písň: „Swatý Wácławe, patrone české země“ genu připisuge; a i zpěw „Narodil

se Kristus Pán," pať „Wstaliť gest této chvilc" z času geho pocházi. Sepsal krásnou pobožnost k Rodičce Boží, Mariale nazwanau, která se w knihowně národního Museum za wysokau wzácnost cho-
wá. Pod geho rukama stal se zážrať s hlavau swat. Wáclawa. S duchem prorockým nabal ho Hospodin. Sdržel důstognost primasa králowstwj, pať i za kardi-
nála zvolen byl. Při woleni Innocence II. za pa-
peže, málem on by byl zvolen. S něm šlo u dwora
řimského přislowi: Non habere totam Ecclesiam Dei
talem Praelatum, qui conservarat legem Excelsi.
Muž plný čisté pokory, který z té samé příčiny i ar-
cibiskupstwj složiti chtěl. Šlo na to, roků wěku geho
64, když byl před dworem Karla IV. přefrásné něme-
cké kázanj držel, zimnicj zachwácen, w Klauznici, w zám-
ku swém, w powěsti muže swatého zemřel, a dle po-
slednj wůle swé w Gladu pochován byl; wysoce slaw-
ně wedeného arcibiskupstwj 21 let počítage. W šesta-
gestě 1000 marek stříb. na kofel poručil. Slavný
Walbin tento hrobnj nápis mu napsal:

Mariae devOtissimus veneRabilis ArneStus,
PriMus ArchiepiscOpus PRagensis EccleSiae,
SumMus CarOli QuaRti MiniSter,
PriMas BOhemiae, PRinceps, CardinaliS,
SumMi PONTificatus Romae CandidatuS.
Omnibus in titulis nomina MORTIS habet.

Anno Domini 1364 ultima mensis Junii mor-
tuus est.

Tento muž Boží sw. Jana Nepomuckého na kněžství posvětil.

II. Jan Děko, svobodný pán z Wlassjma, byl Císařem Karlem IV. zvolený nástupce Arnostůw. Pán učený, moudrý, opatrný, borlivý, wysoce vzdělaný, nábožný i dobročinný.

Karel IV. wzal Jana co ginocha k sobě za průvodčího na cestování swá; gmenoval ho swým tagemníkem a rádcem. Z děkana pař a probosťta u Wssech Swatých w Praze byl r. 1353 od Arnosta za biskupa olomauckého posvěcen, při tom od Karla IV. (z olomauckých biskupů první), hrabětem české Kaple u Wssech Swatých gmenován; gsa spolu kanovníkem Wratislawským. Po smrti Arnostowě wywolila ho kapitola pražská 1364 gednohlasně za nástupce ge- ho w arcibiskupství; načež od Urbana V. r. 1378. za kardinála zvolen, a nad biskupstvími, Pražským, Olomauckým, Litomyšlským, Bamberským, Řezenským a Missenským, s právem pro nástupníky ustawičným, pa- pežským wyslancem ustanowen; při čemž od Urbana V. šrže ruce Karla IV. pozlacený stříbrný kříž, gafý se před arcibiskupem nosí, obdržel.

Kapli sw. Erharda a Stilie, proti hrobu swat. Jana, nyní také Swatojanskau nazwanau, gestě gašo biskup olomaucký na swüg náklad wystawěti dal; tamž aby po smrti své uložen byl, ustanowil.

Byl weliký ctitel swatého Wáclawa, kterému ke cti we Slezku a Missni zwlášttní pobožnost festi du-

plicis vymohl a zamekl. V čas moru r. 1369 ořá-
zal se omečkám arcidiécesi své býti pramóm otcem.
Ob něho pochází v metropolitním kostele, po každý
den o 7mé hodině, ke cti Rodičky Boží zpívaná mše
svatá, Matura nazvaná. Na Hradčanech, u sv. An-
tonína, pro churavé kněží špitál, takž i druhý u Alž-
bětinec pod Vyšehradem pro chudé založil. Wysvě-
til r. 1365 oltář sv. Wita, též i r. 1365 kostel Karl-
šteynský. Vymohl kapitole užívati inful bílých, a
pak arcibiskupovi, by po celé diécesi, vždy dva ka-
nonníci v infulích asistovali. Zemřel, gsa 77 let stár,
r. 1380, v pověsti blahoslaveného, a v kapli od něho
vystavěné, v nákladné mramorové hrobce pochován.

Za něho sv. Jan Nepomucký za kanovníka
zvolen.

III. Jan z Genzensšteynu, třetí arcibiskup praž-
ský, byl od Wáclava IV. (gsa biskup Missenský), r.
1379 zvolen, a od Urbana VI. potvrzen. Byl pán
nábožný, štědrý, v pomolání svém horlivý, právo
círke, právo svých a duchovenstva bedlivý; a že gich
proti Wáclavu IV. statečně hágil, proto od něho v
nenávisť vzat a pronásledován, ano i ukrutně zlaup-
pen a ztevrán byl. Mimo tělesné trýznění, posřkoze-
ni své na 560,000 zl. na stř. počítal. Pro obháze-
ni právo a zlepšení mravů duchovenstva, r. 1381,
1384 a 1392 církevní sněm držel. Dostavěný kostel
sv. Wita r. 1385 vysvětil, při které slavnosti 600
chudých obědem občerstvil. Nemoha ukrutensky Wác-

lanowa snesli, ob něho giž několikráte z Prahy vypovězen byw, do Supl hory se utekl, pať i 1394 do Říma se odebral, tam autočistě, zastání a ulehčení hledage. — Nemoha ale, i po nawrácení swém, nátišťům wice sněsti, poděkowal se, po 17 letech (ť prospěchu sestřence swého, Wolframa ze Skworce, děkana u sw. Apolináře w Praze, býwalého kancljře Jana z Hořelice) z arcibiskupstwi, a zase do Říma se odebral, od Benedikta IX. titul patriarchy Alexandrinského obdržew, kdež r. 1400 u veliké chudobě zemřel.

Za něho swat. Jan Nepomucký mučen, a utopen byl.

Nynj následuge kapitola nebolíž sandruzi w kanownictwi se sw. Janem Nepomuckým.

1. Probošt. Petr z Janowic, auřednjš arcibiskupského kanceláře, r. 1358 kanownikem učiněn, 1379 za probossta zvolen, 1397 zemřel.
2. Děkan. Přibyslaw z Počessina, syn Markwarda, maršálka Wáclawa IV., 1380 zvolen, 1386 děkanstwi se odřekl.
3. Arcijahen. Pawel z Janowic, Doktor, žil ob roku 1378 do 1384.
4. Školastik. Wogtěch Manloniš z Emičiny, studowal na wysokých školách w Paříži, tam Doktorem písmá učiněn, muž

wysoce učený a řádatel výborný, od Karla IV. vážný. Mnoho kněží sepsal, geť klášteru břevnovského daroval. Užímal prebenbu Wysočanskou a Nebvěžy u Prahy. Žil w kapitole od r. 1378 do 1388.

5. Kanovníci. Přibyslaw, bývalý arcijahen w Hořowicích, od r. 1343 do 1387.
6. — Beneš Krabice z Weitmile, arcijahen Žatecký od r. 1355. Dohlžitel při stawění nynějšeho kostela sw. Wjta. Muž wysoce wzdělaný, spisowatel znamenitý, w auřadě swém horlivý. Žil w kapitole od r. 1340 do 1384; leži před kapli swatého Wáclawa.
7. — Mach eř z Mutiny, doktor, arcijahen litoměřický, od r. 1378 — 1384.
8. — Ondřej Kotlíř, od r. 1376 dohlžitel nad stawěním kostela, pař viceděkan od r. 1379 do 1386.
9. — Ulrich ze Sulzbachu, doktor, děkan u Wšech Swatých, od r. 1378 do r. 1384.
10. — Wjt z Černčic, dčtr., arcijahen Bělinšký, od r. 1378 do 1383.
11. — Fridman z Ušř, dčtr. swob. um. a bakalář; arcijahen Bělinšký, kanovník u Wšech Swatých a u sw. Chřiřtofora

- Žynštěho. Žil w kapitole od r. 1378 do 1388.
12. — Jan, urozený z Geřan, bakalář, farář w Massowě, 1378 do 1389.
 13. — Wáclaw z Nadeč, bakalář, arcijahen Boleslawský, děkan u sw. Apolináře, kustos, dohlžitel při stawěnj kostela sw. Wjta, po arcibiskupu Zbynkowi administrátor arcibiskupstwj, od r. 1379 do 1389.
 14. — Beneš z Chobolic, od r. 1374 do 1384.
 15. — Wáclaw z Morawec, farář z Benessowa, od r. 1378 do 1389.
 16. — Heřman z Merowa, ginať z Ugez dce, farář z Hustopeče u Mikulowa na Morawě, od r. 1380 do 1389.
 17. — Dlbřich Hložel z Hložowa, kaplan a průwodčj Wáclawa IV., farář Erbicý w Praze, od r. 1379 do 1388.
 18. — Jan, arcijahen Hrabicý, od r. 1380 do 1384.
 19. — Mikuláš, farář z Wrbčan, altarišta u sw. Anny. od r. 1380 do 1383.
 20. — Mikuláš, farář u swat. Wogtěcha w Podškali, od r. 1380 do 1384.
 21. — Wogtěch z Dttaslawic, kanovník Dlomaučý, od r. 1380 do 1384.

22. — Kuněš z Těbowle, doštor, 1364 kanovníkem učiněn, pak Kustosem a Generálním vikářem, ob r. 1380 do 1395.
23. — Hamel, neb Hasslo z Kněžic, farář z Choděvic, děkan u sv. Upolináře, 1380 do 1388.
24. — Jan Wáclaw, z Prahy, bašalář, a doštor smob. umění. Žil w kapitole ob r. 1380 do 1389.
25. — Dlbřich Medel, farář z Kugezda w arcibísepsí, ob r. 1381 do 1389.
26. — Jan Sasil z Nepomuku, doštor cirkulárních práw, 1375 za kanovníka zvolen, 1381, 24. Máge přišel do porcj. Alšta kapitolního archivu u-
wádějí ho čthřikráte. 4. Máge, na sv. Gottharda, we swatwečer před na nebe wštaupením Páně r. 1383, od Wáclawa IV. pro mlčelivost zpowědníckau s mostu do Wltawy šhozen a utopen. *)
27. — Witel z Černčic, probosst u swat. Gilgi w Praze, ob r. 1381 do 1389.
28. — Martin Fridolin, z Olomauce, ob r. 1381 do 1387.

*) W kapitolním archivu leží rukopis, o kterém se saubí, žeby mohl počájeti od swatého Jana. Gmáno geho se tam nachází.

29. — Martin Bor, Špaňhel nazwaný, ob r. 1381 do 1389.
30. — Petr z Wšerob, bštr. smob. umění, arcijahen Hořowichý, spolu kanovník Bratislawský, Olomauchý a Wyšsehradský, ob r. 1381 do 1408.
31. — Berthold z Homole, farář z Hlohova w arcidiéceji, ob r. 1382 do 1389.
32. — Mikuláš Kolleřta, ob roku 1382 do 1387.
33. — Ondřej z Ustí, farář z Čáslawi, ob r. 1383 do 1389.
34. — Wáclaw, probosst ob sw. Kristofora w Lhně, ob r. 1383 do 1387.
35. — Matěj, doktor, probosst Olomauchý, ob r. 1382 do 1386.
36. — Mikuláš, ginař Jenko, z Nowého Koljna, viceděkan 1382 do 1387.
37. — Kuněš z Witic, byl w kapitole 1383.
38. — Wáclaw z Knoblochu, probosst Missenfý, ob r. 1383 do 1389.
39. — Wolfram z Prahy, byl w kapitole r. 1383.
40. — Wogtěch, zwaný Hering, byl w kapitole ob r. 1383 do 1384.

Wíce se o posledních newj.

Na chodbě kostela, kolkolem, nacházegj se poprsnj wypuřlá wyobrazení, gať žde uvedených tří arcibiskupů, tať též i kanovníků, kteří při stawění kostela auřad bohliženi žastáwali.

